HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

קיסר. מלך רומי והיה לו תגר עם פרסיים: **מאי חזינא.** מאי אראה בלילה בחלום: **משחרי לך פרסאי.** עושים בך עבודת המלך. כמו לא חמרא דחד מנהון שחרית (תרגום במדבר טז). ולשון חכמים (ספרי פ׳ דברים) הדבק לשחור ושתחוו לך: **ושבו לך.** ישלוך בשבי: **ונחתי כך קשייפא.** יכופו אותך לטחון גרעיני תמרים: ג) **שבור** (ד). מלך פרס: **פסיד עסקך.** תתקלקל פרקמטיא שלך: **ולא אהני לך למיכל.** מתוך לערך לא יטעם לך שום מאכל: **מרווח עסקך.** ומתוך שמתחך לא תתאוה לאכול שתהיה שבע בשמתחך: **והיא.** אשתך: **לפכוחי פחדך.** להפיג דאגתך: **מרישיה.** זרע רב תוציא השדה: **בדיינא דמלכא.** אולר שתכשיטי המלך שם ישבר על ידי גנבים ויעלילו עליך לומר שאתה גנבתם: **קל וחומר מיכך.** אם רבא נחשד כל שכן אמרי ליה: **חסא.** חזרת: **עיף עסקך.** כפול בריות כחזרת שהיא רחבה וכפולה: **מריר עסקך.** שנאוי לכל ומר יהיה הסחורה שלך: **חציפא.** הם היו משתכרים ביין: **חלי עסקך.** מתוק כלומר שתתן סחורתך בזול: **דקדחי.** גדלה: **עשיק עסקך.** ביוקר תמכרנו כמו עשיק לגבך (ב״מ ד׳ נב.): **לרבא א״ל קאי עסקך.** לשון קהוי הכל ישנאוהו: **מסבעי עסקך.** יתבקש עסקך ויחזרו אחריו לקנות: **דקאי אחיסדן.** מראשותיו. כדמתרגמינן מראשותיו אסדוהי (בראשית מח): **מלכא הויס.** ראש ישיבה הדורש דרשות והמתורגמן עומד עליו באמורא להשמיע בקול רם לרבים בקול אמור הנועם: **וי״ו דפטר חמור גהיט מתפילך.** בפרשת והיה כי יביאך וכל פטר חמר תפדה בשה (ט) והוא חסר וי״ו ובתפילין של רבא כתבו הכותב מלא ואח״כ מחקו והיינו גהיט מחוק: **דשא ברייתא.** דלת חיצון שבבית: **אתפך מפה.** השומרת את הבית: **כלי.** שיש הפנימיות שקורין משילאר״ל: **תרתי נשי מגרשה.** שאשתו של אדם קרויה יונה דכתיב יונתי תמתי (ו): **תרין קולפי בלעה.** מכת מקל עב בראשו כראשי לפתות: **בלא מלריס.** נחלה בלא מלריס כלומר קרקעות רחבים ורבים: **וכסיין אבקיה.** כסוי עפר הפורח ממפולת המומה: **ונסר מוקרי.** נשר מוחו: **אודרא מבי סדיא.** המוכין יוצאין מן הכר שבמראשותיו: **הללא מלראה.** הלל שאנו קורין בפסח. לפי שיש הלל אחר הקרוי הלל הגדול קורין לזה הלל המצרי: **ניפי מתרחשי לך.** שע״י נסיס נקרא ניסן שעל כל צרה הנאה לישראל אומרים אותו על גאולתן: **הוה קא אזיל.** בר הדיא בהדיה דרבא: **באורבא.** בספינה: **אמר בהדי גברא דמתרחיש ליה ניפא למה לי.** שמא כאן יארע לו הנס שמטבע הספינה והוא יגלל: **בדידך קיימא.** בך הוא תלוי הפתרון אם לטובה אם לרעה והפכת לי לרעה: אשתו של רבא בת רב מסדא היתה: **עורזינא דמלכא.** שומר אולר המלך: **נפל אבלא.** תולע: שילאי

1. שורך טבוח לעיניך ולא תאכל ממנו חמורך גזול מלפניך ולא ישוב לך צאנך נתנות לאיביך ואין לך מושיע: דברים כח לא
2. בנים ובנות תוליד ולא יהיו לך כי ילכו בשבי: דברים כח מא
3. בניך ובנותיך נתנים לעם אחר ועיניך ראות וכלות אליהם כל היום ואין לאל ידך: דברים כח לב
4. לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייגך כי כבר רצה האלהים את מעשיך: קהלת ט ז
5. זרע רב תוציא השדה ומעט תאסף כי יחסלנו הארבה: דברים כח לח
6. זיתים יהיו לך בכל גבולך ושמן לא תסוך כי ישל זיתך: דברים כח מ
7. וראו כל עמי הארץ כי שם נקרא עליך ויראו ממך: דברים כח י

רבינו חננאל

א״ל חזאי אשיתא דנפל. פי׳ כותל. א״ל חזאי אפדנא דאביי דנפל. פי׳ אפדנא חצר. ונפל מנקריה פי׳ מוח שבקדקד. א״ל אודרא מבי סדיא נפק. פי׳ הנוצה היוצא מן הכסת. גמירי דקללת חכם אפי׳ בחנם היא באה. פי׳ מתקיימת.

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ וקרית פסוקא לפכוחי: (ב) שם ותפקי ליה לרבא דחיל כולי עלמא ואמרי רבא איתפיס אנן לא כל שכן אמרי ליה: (ג) שם גהיט מתפילך עיין רבא ואשכח וא״ו דפטר חמור גהיט בתפילה לסוף אזל: (ד) רש״י ד״ה שבור מלכא מלך פרס:

גליון הש״ס

גמ׳ א״ל אשתך שכבא. עי׳ לקמן דף ס״ג ע״ל תוס׳ ד״ה רבא:

לעזי רש״י

משילאר״י [מישיליר״ש]. שיניים טוחנות.

מוסף רש״י

את אמרת לקריבך. לתת בתו קטנה לקריבו, ואשתו אומרת שיתענה לקריבה (קדושין מה:). בבירא. בבור (שבת סז:). כסי. מקום מושב הסיוס זועליב״ש (ע״ז כח. עי׳ תוס׳ שם). אשיתא. מומה (ב״ק נ.).

(ה) חגיגה, ב) נדרים כב. קדושין מה:, ג) יבמות סב: [ומס אימא רב חנן בר רבא אמר רבן], ד) [שבת סו:], ה) [עי׳ היטב בע״ז כח. בפרש״י ותו׳ שם ד״ה הכין], ו) [יסוד לחומת ביתו כך פירש״י ב״ק ב. ד״ה לאושין וכו׳ ע״ש ובערוך פי׳ כותל], ז) [גי׳ הערוך אודרא פי׳ עלא], ח) [לעיל נה:], ט) מכות יא., י) סנהדרין לז:, כ) [גי׳ הערוך עזאזיא פי׳ שומר המעילים], ל) [ד״ה שבור לפני ד״ה ושבון], מ) [שמות יג], נ) [שיר השירים ה],